

תודה אבא...

הרב משה מיכאל צורן שליט"א

תודה אבא

מנהג קבוע היה לו, להרבי ר' זושא מאניפולי, שבתום תפילת שחרית שלו, היה דופק על זגוגית בית מדרשו ואומר 'רבונו של עולם הגיעה השעה לאכול, אנא השבע את נפשי וספק את מזוני'.

השמש המסור שלו, עמד פעם ליד החלון ושמע את תפילתו של הרבי ומאז נהג מדי בוקר להכניס דרך החלון מגש ועליו ארוחה דשינה. ר' זושא היה נוטל את המגש, והיה בטוח שהמזון נשלח לו באופן ישיר מידי של הקב"ה, הזן את העולם כולו בטובו. ויהי היום, וליד בית המדרש חלף עובר-אורח וכראותו את אשר נעשה החליט להעמיד את הנושא במבחן. הוא תכנן לסלק למחרת את המשמש מחלון בית המדרש, ואז ידפוק ר' זושא על החלון ונראה מי יכניס לו את האוכל...

וכך עשה. למחרת שידל את השמש ללכת למקום פלוני, ולא עמד איש ליד החלון. ר' זושא מסיים את התפילה, דופק כמנהגו על החלון, ובדיק באותו רגע... נכנס מאן-דהו - והפעם דרך הדלת הראשית - ובידו מגש עם דברי מזון והניחם לפני הרבי. המתין מיודענו מחוץ לבית המדרש, כדי לדעת מי הוא זה ואי זה הוא. השניים, השליח שהביא את האוכל והרבי, שהו זמן-מה בבית המדרש, וכשפנה האורח לצאת, שאלו למי אתה ואנה תלך, וכיצד נקלעת למקום.

הלה החל לספר את שאירע עימו אתמול בגשר שעל הנהר הסמוך, על גשר זה שהיה צר מאוד יכול היה לעבור רק אדם אחד, "ובאותו בוקר החילותי לחצות את הנהר ולפתע ראיתי יהודי מגיע מולי", סיפר,

פחז עלי יצרי והחלטתי לדוחפו למים שלא היו עמוקים מדי, וכך עשיתי. למחרת התברר לי שהיהודי שדחפתי למים לא היה אחר מאשר הרבי ר' זושא, הזדעזעתי מאוד וידעתי שעליי לבקש ממנו מחילה-רבתי, לכן חשבתי שכדאי שאגיש לו בבוקר דברי מאכל ומזון, ואז- כטוב ליבו- בוודאי יאבה לסלוח לי, וכך עשיתי. הכנתי דברי מאכל טעימים, העמסתי אותם על מגש מכובד, והמתנתי עד שהרבי יסיים את תפילתו ואז הגשתי לפניו את האוכל, והוא כמובן סלח לי על פשעי.

הרבה שלוחים לו למקום לספק את מזונה של כל בריה ובריה שברא בעולמו. הלך המאלף מסיפור זה, הוא, שכל האמצעים שבאמצעותם אנחנו מקבלים את מזוננו, הם רק שלוחים, אבל האדון האמיתי, שהוא בעל האוצרות, הזן ומפרנס אותנו בכל עת ובכל שעה, הוא הקדוש ברוך הוא, ואילו צריך לשאת את עינינו בבואנו לבקש ולהודות על המזון. אין לך דבר יותר "הגיוני" מאשר לקבל על עצמנו להתחזק בברכה זו. וכי יעלה על הדעת שכאשר יתארח אדם אצל חבירו וזה יגיש לפניו סעודות כיד המלך, ייצא האורח את הבית בלי לומר תודה?! והנה אנחנו מתארחים שלוש פעמים ביום על שולחנו של הקב"ה, והייתכן שלא נאמר לו תודה רבה במאור פנים?! הייתכן כדבר הזה? אנשים רגילים לשבח בכל לשון של שבח את מפעלי הכנסת האורחים הקיימים בציבור בהם מקבלים מאות איש, עניים ונזקקים, סעודות חמות ומזינות חינם אין כסף. אכן, מפעלי חסד אדירים.

אבל אסור לשכוח שמפעל הכנסת האורחים של אבינו רוענו מתפרס על כל העולם כולו, מקוטב לקוטב, כשהתפריט משתנה ממדינה למדינה, ומאזור לאזור, ומדובר במפעל עם סניפים ושלוחות בכל העולם המספק מיליארדים של מנות- אוכל מכל הסוגים - שלוש פעמים ביום...

דרכים רבות עומדות בפני היהודי שבאמצעותן מתאפשר לו לכבד את בוראו ואת מצוותיו, ולהוכיח שהוא עושה את ציוויו של בורא כל העולמות לא כמצוות אנשים מלומדה אלא מתוך יראה ופחד מחד, ושמחה וחדווה מאידך, בבחינת 'וגילו ברעדה'.

נכנסתי פעם לביתו של יהודי ירא שמים תושב חולון, ושמו הרב אליהו פאלאגי, מצאצאיו של איש האלוקים רבי חיים פאלאגי זצ"ל, וראיתי אצלו הנהגה יפה לכבוד השם יתברך. האיש היה עסוק בסעודתו, וכאשר הגיע זמן הברכה הבחנתי שבני הבית מביאים לו קערה קטנה ליטול ידיו במים אחרונים וגם מי-בשמים שריחם הטוב נדף למרחקים...

כששאלתי לפרש המנהג, השיב לי רבי אליהו שכך נוהגים במשפחתו מזה דורות, והסביר שטעם המנהג הוא כדי לכבד את ברכת המזון על ידי רחיצת הידיים במי-בשמים ולסלק על ידי כך את ריחות המאכלים השונים שאכלו בסעודה. הנהיית מאוד לראות את בעל הבית מברך את ברכת המזון בידיים מבושמות להפליא.

לעילוי נשמת

הרב אלטר אהרן יצחק

הרשקוביץ זצ"ל

י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלון לשבת

200 ₪ בלבד

בנק דיסקונט סניף 056

השבון 61135

אסמכתא למייל:

shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, בני ברק, חדרה

פתח תקווה, רחובות, אשדוד,

מודיעין עילית ואחיסמך.

העלון יוצא להצלחת התורם ובני משפחתו

ברוחניות ובגשמיות

שמעתי פעם בשיחה של אחד מגדולי בעלי המוסר, דבר נאה מאוד. ההודיה שאנו נותנים להקב"ה בברכה זו שלאחר המזון, אינה רק על כך שלפני האוכל היתה בטננו רעבה ולאחר שקבלנו ממנו, מרבון כל העולמים, את האוכל, הפכנו לשבעים ומדושנים.

אם נתבונן, נראה שיש לנו להודות הרבה מעבר לכך. בברכת המזון אין אנו מודים רק על האופה שאפה עבורנו את הלחם, או לחקלאי ולאכר שעידו את השדה כדי להצמיח את החיטה. אנו מודים להקב"ה שנתן כח ובריאות לאלפי-אלפי אנשים שאלמלא הם, לא היינו זוכים להכניס את הלחם לפינו.

אנו מודים לה' שנתן כוח לאשתו של החקלאי שתכין לו ארוחת בוקר כדי שיוכל הוא לצאת לשדה לעבוד; אנו מודים לבעל המכולת שסיפק המצרכים לאשה שתכין אוכל לבעלה, וממילא יש בפנינו הודיה למי שסיפק את המצרכים למכולת, ולבעלי המפעל שיצרו את המצרכים, ולרעיית בעלי המפעל שנתנה להם אוכל בבוקר.

אנו מודים ליצרני המכונות החקלאיות אי שם באפריקה ובאמריקה שאפשרו לחקלאים לעבוד, ועוד כהנה וכהנה. בחישוב פשוט נגיע לרבות אנשים שאנחנו תלויים בפעולותיו של כל אחד מהם, ובלעדי הכוח שניתן להם ע"י הקב"ה, לא היינו יכולים לאכול את הלחם.

כל זה מוכיח לנו על גודל החובה להתחזק בברכת המזון שהיא מצוה דאורייתא, בדיוק כמו כל המצוות-עשה האחרות עליהן אנו מקפידים בהקפדה יתירה.

ובאמת שהדבר אינו מובן, מדוע קיים זלזול בברכת המזון; והלא לפני שהכנסת את המאכלים לפיך היית רעב מאוד, ולפעמים הציק לך הרעבון בצורה כה חזקה, שעוד רגע, עוד רגע ו... עוד רגע, היית מתמוטט מרוב חולשה.

והנה סיפק לך הקב"ה את צרכיך במלואם, וקבלת כל מה שרצית; כל מה ששאלו עיניו לא מנעו ממך, ואם כן מדוע לאחר ששבעת ובאת על סיפוקך המלא, ואתה שבע ומדושן-עונג תשכח ותתעלם ממי שנתן לך את הלחם?

כמה זמן לוקח לומר את ברכת המזון? ארבע דקות, חמש דקות ולפעמים שש. לא יותר. האם אי אפשר לדחות את כל הסידורים וההוראות, הקריצות והרמיזות, עד לאחר חלוף הדקות הללו?

הפלא נוצר עכשיו

הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א

כל הספרים, החוברות והקונטרסים השוטחים לפנינו מגוון רחב של הלכות הנוגעים לימי 'בין הזמנים', מקדישים פרקים שלמים לסוגיות ברכות הראיה.

ביום יום אנו לא נתקלים בפילים או קופים. כשאנו ספונים באהלה של תורה או כשכל אחד טרוד בענייניו, אנו לא מברכים בדרך כלל ברכה על ההרים הגבוהים או 'עושה מעשה בראשית' (או 'עושה הים הגדול') על ראיית הים. אך 'בין הזמנים' אנו מגיעים לעיתים למעשה לסימן רכ"ח בשולחן ערוך, 'ברכת ימים ונהרות הרים וגבעות'.

'בין הזמנים' יש לנו אפשרות, כשאנו רואים הרים ונהרות, צמחיה מדהימה, בעלי חיים ומפלים שוצפים קוצפים, להתבונן ביצירתו המופלאה של יוצרנו ב"ה ולהפיק ממנה לקחים מעשיים, עכשוויים.

באחד הימים, לפנות בוקר, העיר רבינו המלבי"ם זי"ע את בני ביתו, הלבישם בגדי שבת ויו"ט, ואמר להם: "הולכים לראות מראה נורא". הם יצאו החוצה והמלבי"ם הראה להם את זריחת השמש.

עמד מרן המשגיח דמיר רבי ירוחם זצ"ל וסביבו תלמידים דרוכים וקשובים. פנה המשגיח לאחד מהם וביקש: "על שולחני נמצא הספר 'מעשה אלקינו', אנא הביאהו לי". חזר הבחור ואמר: "השולחן ריק, אין עליו ספר". רבי ירוחם זצ"ל חזר ואמר בהטעמה: "על שולחני מונח הספר 'מעשה אלוקינו'. הביאהו לי". הבחור שב על עקבותיו ובידו תפוז כתום, "רק זה היה על השולחן".

אמר לו: "אכן לזה התכוונתי, זהו הספר 'מעשה אלוקינו', והסביר בהרחבה על נפלאות הפרי. (ספר מעין האמונה).

במשך חודשים רבים סיפרו המשגיח רבי ירוחם ממיר והמשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל, על ביקור אחד שערכו בגן החיות, כדי להראות את גודל נפלאות ה' ופלאי הבריאה (מפי הגר"ד סגל שליט"א, הגר"ש"ח גינוער שליט"א, והגר"א ויסבלום שליט"א בשם רבו הגר"ש וולבה זצ"ל).

וכך מעיד תלמידו, הגר"ש וולבה זצ"ל (התבוננות ח"ב רעא): "הן ההתבוננות הוא כח העשירות הפנימית של האדם. מי שאינו יודע להתבונן מה דלים הם חייו והולך כעוור בעולמו. קורא אני עליו: פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו. שמענו מאדמו"ר כמה פעמים כי בהיותו פעם אחת בגן חיות נתגלו לו כל כך הרבה סודות, עד שכמעט תמיד בעמדו להתפלל- הוא נזכר באותו ביקור".

שאל תלמיד את מרן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל מה עליו לחשוב בדרכו לירושלים. ענה לו הגר"ש: "תחשוב על עוצמתם של ההרים שסביב ירושלים..." (ספר "להאיר", וכן בספר לתולדות הגר"ש"ר).

הגר"ש רוזובסקי התפעל באופן מיוחד מפרחים יפים שראה, וגער בתלמידו שלא התפעל מהם (שם).

כיצד נשכיל להתבונן בפלאי הבריאה, באופן המועיל לשינוי תפיסת המציאות הכוללת, ומכאן נתעלה, נחיה מחדש ונתרומם? הצורה המקובלת על פי רוב של המסתכלים או הקוראים על "נפלאות הבריאה", היא "תראו מה ה' עשה, איזה יופי! מקסים! נפלא!".

זה טוב, אך לא מספיק. משום שצורת ההבעה הזו מביעה תחושה של כאילו אנו מגיעים למוזיאון, המציג ציורים מתקופת הרנסאנס. אנו מתפעלים מיצירותיו של אמן בעל-שם, אך בד בבד אנו יודעים שהאמן שצייר את הציור מת לפני מאות שנים. כשאנו מתפעלים מיצירות העבר, אנו גומרים להתפעל תוך דקות ספורות וממשיכים בשגרת החיים. החיים נמשכים בדיוק באותה הצורה בה חיינו לפני ההתפעלות הרגעית.

אם נתבונן ביופי הבריאה ועוצמתה כמוצג שהוקם לפני אלפי שנים, לא נבין ונפנים שיש בכך שום השלכה מעשית לחיינו העכשוויים. אז, לפני כמעט 6,000 שנה, הקב"ה ברא את העולם. מה זה נוגע אלינו כרגע?

אך אם נתבונן במבט של הווה, מתוך תחושה שהבריאה מתחדשת על ידי יוצרה בכל רגע ורגע, אם כן, אני רואה כרגע פרח מדהים ביופיו ובעיצובו, בשילוב כל העלים המשורטטים, יצירת מופת, ואני חושב לעצמי: "תראה מה הקב"ה עושה כרגע. כאן, עכשו. "המחיה את כולם" מחייה כעת את הפרח, הוא עושה עכשיו את הפרח הזה, הוא מעמידו כעת,

הסתכלות נכונה

הרב שמואל רבינוביץ שליט"א

בפרשתנו אנו מצווים על ברכת המזון לאחר אכילת פת. וכך נאמר: "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך" (דברים ח, י). סדר ברכת המזון הוא שלוש ברכות מהתורה, כמו ששינו בגמרא (שם מח): "תנו רבנן סדר ברכת המזון כך היא: ברכה ראשונה ברכת הזן, שניה ברכת הארץ, שלישית בונה ירושלים, רביעית היא מדרבנן: הטוב והמטיב... רבי אומר ואכלת ושבעת וברכת, זו ברכת הזן... על הארץ זו ברכת הארץ, הטובה זו ברכת בונה ירושלים, וכן הוא אומר: 'ההר הטוב הזה והלבנון'."

יש להבין את פשר האריכות של ברכת המזון. גם ההיגיון מחייב להגיד תודה לקב"ה על המזון והשביעה, אך מה ראו חז"ל להכניס לנוסח ההודיה את יציאת מצרים, ברית, תורה, ארץ ישראל ובניין ירושלים? מדוע כל ההיסטוריה של עם ישראל נכנסה לברכה זו?

התשובה טמונה במשל על בחור צעיר, בן תפנוקים להוריו שהגיע לגיל נערות וחפץ להצטרף למסע הרפתקני במיוחד בהרי המזרח. הוריו הזהירוהו שזה לא בשבילו, לא מתאים לאופיו המפונק. אך הוא אטם את אוזניו ויצא למסע עם קבוצת הרפתקנים מקצוענים למורת רוחם של הוריו. בתחילת המסע הכל התנהל למישרין, אך כשהחלו הקשיים, הוא לא חדל להתלונן ולהתמרמר עליהם. חבריו למסע הזהירו אותו שיפסיק עם קיטוריו, אך הוא בשלו. בשלב מסוים הוא נשבר והחליט להיפרד מהקבוצה ולחזור לאחוריו. בשל היותו חסר ניסיון הוא לא מצא את דרכו והסתבך ללא מוצא. עד שהגיע למצב שנגמר לו המזון והוא מצא עצמו בודד, רעב, צמא וקופא מקור. הוא קלט מאוחר מדי שחיי עולמים להסתיים, והוא התיישב על סלע מזדמן ופרץ בבכי של צער על טיפשותו ועל געגועיו להוריו.

מה שהוא לא ידע, שהקבוצה עדכנה את הוריו בטלפון הלוויני על פרידתו מהם. הוריו המודאגים יצאו לפעולה מיידית, הם יצרו קשר עם אנשי מקצוע והצלה באיזור, ושילמו להם סכומי כסף אדירים למען מטרה זו. הם שלחו מסוק לחפש את הבן, והנה ב"ה נמצא האיש. המסוק נחת קרוב למקומו, הדלתות נפתחו והוריו המודאגים רצו אל בנם והעלו אותו לבטן המסוק, שם קיבלו אותו בהתרגשות רבה. עם עלייתו למסוק הוא אכל מיד ארוחה חמה ומזינה שאמו הכינה לו. הוא החליף בגדיו והתרענן, ולאחר כמה ימי התאוששות החזירוהו לביתו בריא ושלם.

מה היה ניסוח התודה של הבחור להוריו: תודה על האוכל הטעים שאכלתי במסוק ועל הבגדים שהלבשתם אותי, או על הצלת חייו? ודאי על חייו! הלא את חייו הוא קיבל במתנה ועל הצלה זו הוא יהיה אסיר תודה כל חייו להוריו. כך גם אנו עם ישראל, התודה שלנו לבורא עולם היא תודה לא רק על הפרט, אלא על כל המכלול! יודעים אנו נכוחה שאלמלא יצאנו ממצרים, אלמלא כל הניסים ושרשרת החסדים שעשה עמנו הבורא בחמלתו, לא היינו כאן, ולא היינו זוכים לאכול כראוי כיהודי ועל כך אנחנו מודים.

על שלוש ברכות אלו תיקנו רבותינו שביבנה להוסיף ברכה רביעית בברכת המזון: "הטוב

מעניק לו חיות וקיום, מפתח אותו ומעצב אותו בצורה כה מתוקה, מדהימה".

הרי אנו מברכים בכל יום, מספר פעמים, ואומרים שהקב"ה "מפליא לעשות", בלשון הווה, כעת, עכשיו!! כשנראה פרפר מופלא ופיפה, מדהים בנפולו עיצובו, בשילוב הגוונים הצבעוניים הפנטסטיים שעל כנפיו, נחשוב ונתמקד בקב"ה הניצב מאחורי אותו פרפר קטן. הבורא יתברך, אשר מלוא כל הארץ כבודו, ניצב כעת מעל פרפר זה, מעמידו ומחיהו, בדיוק כפי שהוא ניצב כעת מעל מליוני יצירותיו האחרות בכל רחבי היקום (המדענים חלוקים בדעתם האם יש בעולם כ-30 מליון זני בעלי חיים, או 'רק' כ-9 מליון בעלי חיים... בכל שנה מתגלים בעולם 15 אלף מינים חדשים רשומים, ואין כל סימן לכך שאנחנו מתקרבים לגילוי כל המינים על פני כדור הארץ).

מסופר שרבנו החזון איש זי"ע אמר: "ביכולתי להתעלף רק מלראות פרח". מדוע החזון"א חש שביכולתו להתעלף, לאבד את הכרתו, רק מראיית פרח? כי מרן החזון"א לא ראה רק הפרח, אלא את יוצרו של הפרח עומד עליו בכל רגע.

החזון"א לא הביט רק בפריט הפרטי הזה, אלא ביצרן, תוך כדי עבודת היצור שלו, כשהוא יוצר אותם במלא יכולתו, כוחו חכמתו הבלתי נספרת. הוא ראה תמיד לנגד עיניו את מיפה ומעצב הפרחים, הנותן קיום לכל נקודות הצוף, המכופף את הפרח בדיוק במיקום המדויק, האמן רב הגוונים הנמצא כעת פה, ומתגלה על ידי יצירת הפרחים המופלאה.

כשמתבוננים בפלאי הטבע בסוג התבוננות שכזה, ביודעינו שאנו חווים כעת את עיצומו של אירוע בריאתי, עוצמתי בכל מובן, מלא בתחכום, בשליטה מוחלטת, ביכולת עיצוב בו זמנית של כל החלקים, עם בניית מערכות מורכבות וחכמות לכל פעילויות הפרח, כמו יצירת הצוף, קליטת קרני השמש, הכנת אבקה ריחנית למשיכת דבורים, שיפצו הלאה את גרגירי הפרח, הסתכלות שכזאת הוציאה את רבינו החזון איש זצוק"ל מכליו, מבלי יכולת להכיל את התחושה הזאת, עד כדי עילפון.

גם רובד של הסתכלות של "מה הקב"ה יכול לעשות", באופן תיאורטי, אינה מספיקה. עלינו לבוא מתוך נקודת מבט של "מה הקב"ה עושה כרגע", בכל נקודה ביקום.

כשאנו מביטים במופע זיקוקים, אנו מתפעמים. אם הזומנו להשתתף ביצירת מופת מוזיקלית, עם מאה כלי נגינה ואפקטים חשמליים של קולות וצבעים, אור וצל, אנו יושבים המומים מגודל החוויה, הניבטת למול עינינו ואוזנינו ברגע ההתרחשות עצמה.

והנה אנו נמצאים באירוע מופלא פי אלף בכל רגע, במופע מדהים שאין כמותו, הבריאה, המתרחשת ברגע זה למולינו. הקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, והנה אנו חלק מהמופע הבלתי ניתן לתפיסה הזה, בחינם, בלי לשלם על כרטיס ביציע הרחוק...

מבט כה מרגש ברגע ההתרחשות עצמה, מחייב התייחסות אחרת, ראויה, ממורכזת ומהופנטת, דבוקה ועוצמתית, ששום אירוע מקומי אחר ביקום לא יוכל להתקרב אל עוצמת החוויה שבהתבוננות בבריאה. מדובר באירוע של כל האירועים, בכל העולם גם יחד. ממילא, אין גבול לכבוד ולהערצה האדירה, לאהבה וליראה הנדרשים בפני יוצר כל, אלוקים חיים ומלך עולם, שעשה ועושה לבדו את כל המעשים.

(בראשית רבה מ"ב, ג') 'אין והיה אלא שמחה'. אדם יכול לקיים את כל המצוות באופן של "מצות אנשים מלומדה". כך הוא קבל, כך מתנהגים הוריו וכך הוא התרגל מאז ילדותו, אך אין הוא מרגיש שמחה בכך שזכה להיות מהנבחרים לשרת את פני אלוקיו. הוא כלל לא חושב להיות שמח בשל המצוות המיוחדות שזוכה לקיים.

על כך אומרת התורה: "והיה עקב תשמעון" - אם תפעיל את ה"והיה", היינו את השמחה, בכל המשפטים והמצוות שהנך מקיים, ותעשה אותם בשמחה - או אז יאהבך ה' ויברכך, ויתן לך עוד ועוד - שפע דגן, תירוש ויצהר, ברכה מכל העמים וכן הלאה והלאה.

אינה דומה מצוה שאדם מקיים מתוך שמחה והתלהבות דקדושה - למצווה שאדם מקיימה בפנים זעופות וקודרות, כמי שכפאו שד. כשאדם מקיים את המצווה מתוך שמחה, הוא מעיד על עצמו שהוא מכיר במעלתה וערכה הנשגב של המצווה ויש בו הודאה להשי"ת על שזיכהו לקיימה. לעומת זאת, מה ניתן ללמוד על מי שמקיים את המצווה בפנים זעופות?... ה' ירחם.

על כך אומרת התורה (דברים כ"ה, מ"ה-מ"ז): "ובאו עליך כל הקללות... תחת אשר לא עבדת את אלוקיך בשמחה... וכו'. האופן שבו האדם מקיים את המצווה מעיד על הכבוד שאדם רוחש למי שציווהו על המצווה - הקב"ה, מלכו של עולם. על כן גדולה מעלתו של אדם המקיים את המצווה בשמחה, אף אם המצווה עצמה נחשבת למצווה "קלה", לעומת אדם המקיים מצוה חשובה אך עושה זאת בחוסר חשק, כמי שכפאו שד.

אומרת התורה: "והיה עקב תשמעון" - גם כשאתה עובד את ה' בדברים שהם בבחינת "עקב", לא חשובים ולא מן העידית, עשה זאת בשמחה. השמחה מעידה על הרצון הפנימי שלך, על היחס האמיתי שלך למי שציווה אותך על כך - בורא עולם.

אל יעלה בלבך שכיון שעבדת את ה' ב"עקב" ולא בדברים גדולים וחשובים - אין לך זכות גדולה, וגם השכר והגמול שלך יהיו מועטים. לא ולא! אם תעשה זאת בשמחה וטוב לבב, בכך אתה מעיד על רגשי לבבך ועל אהבתך לבוראך, ו"רחמנא לבא בעי". הקב"ה בוחן לבות, הוא מצא את לבבך נאמן לו, על כן מובטח לך שתזכה לברכות האמורות בתורה - "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך".

הואיל והקב"ה ראה את אהבתך אליו, הוא יחזיר לך את אהבתו - "ואהבך". ומאהבתו הגדולה הוא ישפיע עליך שפע של ברכה - "וברכך והרבך".

והמטיב" כנגד הרוגי ביתר, "דאמר רב מתנא אותו היום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה, תיקנו ביבנה הטוב והמטיב - הטוב שלא הסריחו, והמטיב שניתנו לקבורה". כידוע נס זה המוזכר בגמרא הינו אחד משישה אירועים משמחים שהתרחשו בט"ו באב. ויש להתבונן מדוע תקנו חז"ל לציין נס זה לדורות דווקא בברכת המזון?

הרוגי ביתר נענשו משום שלא התאבלו על חורבן ירושלים, אך עם כל זאת שמר הקב"ה על גופם שמירה מיוחדת. שבע שנים ניצבו הגופות של הרוגי ביתר בתור גדר

מסביב לכרם של אדריינוס הרשע - בחורף בלי הגנה מהגשמים ובקיץ בלי הגנה מהשמש הלוהטת, ולא שלט סירחון כלשהו בגופות ההרוגים. כסלע איתן הן ניצבות ועומדות מול איתני הטבע, כאילו מתגרות באדריינוס הרשע שהעמידם שם כדי להשפילם וצוחקים עליו: "לא אתה הוא זה שהעמיד אותנו פה, כי אם הקב"ה כדי להענישנו על עוונותינו, והוא זה ששומר עלינו שנזכה לבוא לקבר ישראל!", ועל כך תיקנו ברכה מיוחדת: "הטוב והמטיב" - הטוב שלא נסרחו, והמטיב שניתנו לקבורה.

מבאר בעל ה"משך חכמה" זי"ע לפי זה את הקשר של נס זה לברכת המזון: "... אחר החורבן (הבית) חשבו כי קיומה (של האומה היהודית) בלתי אפשרית, ועתידה לכלות ולנדוד כצוענים, בלא תפארת אדם, כמו שראו כי בביתר לא נושעו ע"י מלכות בר כוכבא... לכן תיקנו הטוב והמטיב על כך שלא שלט סירחון בהרוגי ביתר. ומזה למדנו כי נאמנו דברי נביאינו ודברי אבותינו, אשר הנחילו לנו מורשה באמונת אומן על ההנהגה האלוקית בבניין ירושלים והארץ". כלומר: כדי שברכת הארץ וירושלים לא תשרה יאוש בלב עם ישראל שראה את ירושלים בחורבנה, לכן תיקנו את ברכת הטוב והמטיב, שכולה תקווה וביטחון. אמונה בקב"ה שהוא הטוב והמטיב, רועה ישראל והוא הבטיח ויקיים, שעוד יבאו זמנים של רווח והצלה לבית ישראל. גם זה מלמדנו ההסתכלות על המכלול ולא על רגע מסוים של חורבן.

סגולה נפלאה שכתב אחד מהראשונים ב"חינוך" (מצווה ת"ל): "כך מקובל אני מרבתיי ישמרם קל, שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו!" כי מי שידוע לומר תודה על המכלול ועל הפרט, ימשיך לו הקב"ה את השפע עד בלי די.

עבודת ה' בשמחה, תנאי לשפע

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

התורה הקדושה פותחת ואומרת "והיה", ופירש ה"אור החיים" הקדוש: "יתבאר על דרך אומרם ז"ל

קוראים יקרים!
הוצאות הדפסת העלון הינן מרובות
אשמח אם תוכלו להושיט יד
להמשך הדפסת העלון.
עלות העלון לשבת: 200 ₪,
ניתן להפקיד או להעביר
להשבון 61135 בנק דיסקונט סניף 056
ע"ש SHCH office
אסמכתא למייל: shuly3910@gmail.com